

Erika Hayfield

MOBILITETUR ER ALT AVGERANDI

Føroyingar eru eitt sera mobilt fólkaslag. Vit hava fingið lagt í okkum frá barnsbeini, at summir menn sigla úti, ung nema sær útbúgving uttanlands og so framvegis. Skal útjaðarin í Føroyum og útjaðarin Føroyar mennast framvirvur noyðast vit at gera samfelagsrammurnar eins mobilar og fólk. Tað sigur Erika Hayfield, adjunktur í samfelagsvísindum

BARBARA HOLM

Kjakið um útjaðaran og Havnina skal síggjast í einum størri perspektivi, tí tað er ikki bert útjaðarin í Føroyum, sum er í vanda. Føroyska samfelagið sum heild er ein útjaðari, men hvussu seta vit markið fyri nær ein útjaðari er óneyðugur og ikki?

– Tá vit kjakast um hetta við útjaðaran kontra Havnina havi eg hug at seta tað í eitt størri perspektiv. Føroyar er ein útjaðari í Norðurlondum. Er Føroyar so eisini líkamikið, spyr Erika Hayfield.

Hon vil við hesum vísa á, at einki økið í landinum er uttan týðning. Kjakið fer ofta inn á, at sentralisering snýr seg um at effektivisera samfelagið, men tú kanst ivaleyst seta sama spurning um alt tað føroyska samfelagið í mun til onnur norðurlond. Tað gera vit tó neyvan, tí Føroyar er eitt land við egnari mentan og máli og so framvegis.

– Og júst somu kenslu hava tey helst, sum eru uppvaksin í tí vit kalla útjaðaranum í Føroyum, vísir Erika á.

Tað ber ikki til at siga, at einans

**Føroyar er
ein útjaðari í
Norðurlondum.
Er Føroyar so
eisini líkamikið«**

eitt øki í landinum – eitt nú Havnin – skal uppræðfestast, meðan vit sleppa øðrum økjum á fjall. Men givið er tað, at tey heilt smáu økini í landinum fara at hava trupult við at venda gongdini.

Og samstundis setur tað ein spurning um, hvørt tað føroyska samfelagið skal halda smáu økjumum kunstigt á lívi. Erika væntar, at samfelagið frameftir fer at innrætta seg í eitt ella fleiri størri miðpunkt, sum eru kappingarfør og effektiv í rakstri.

– Tað er ein ógvuliga trupul spurningur at svara, men eg haldi tað vera ivasamt, um vit høvdu klárað at hildið lív í smærri plássunum, um vit royndu, sigur Erika Hayfield.

Hetta tí, at mangan eru tað eldri fólk, sum búa á útoyggjunum, meðan tey ungu flyta til størri bygdir ella býir.

**Tað snýr seg
alt um mobilitet**

Tann mest grundleggjandi trupulleikin hjá smærri økjum er, at mobiliteturin er ov lítil. Tað er strævið at fara til og frá økjumum, og sostatt minskar hugurin at búseta seg samsvandi. Men summi smá øki – eitt nú Nólsoyggin – klára seg lutfalsliga fínt hvat fólkatal viðvíkur, tí tað er skjótt at fara til Havnar.

Mobiliteturin er tí altavgerandi, og tað skal eisini síggjast í einum størri perspektivi, heldur Erika Hayfield. Hon vísir eitt nú á ein lækna, sum vildi búa á hálva tíð í øðrum landi, og hálva tíð í Føroyum. Men tað bar ikki til, tí møguligt var ikki at fáa ansingarplass í Føroyum, um viðkomandi ikki búði her fast.

URBANISERING

Urbanisering er heitið á tilgongd, har størri og størri partur av fólkinum býr í stórbýum. Hetta kann viðføra, at núverandi býir veksa, ella at nýggj býarsamfeløg veksa seg fram.

Globalt er urbaniseringin vaksin nógv síðani 1700 talið. Í 1900 búðu 3 prosent av fólkinum í heiminum í stórbýum. Í 1950 var talið 29 prosent, meðan tað í 2005 var 49 prosent.

Visti tú?

**Gransking vísir á,
at tað er stórir munur
á kynsmentanini í
býum og á bygð**

